

The Capital of Scandinavia

Årsredogörelse 2013

Stadsrevisionen

Stockholms
stad

Innehåll

Förord av ordförandena.....	1

Bedömningar av nämndernas verksamhet 2013 – Sammanfattning	2

Övrig granskning	8

Förord av ordförandena

Vi revisorer har, på fullmäktiges uppdrag, granskat samtliga nämnder och styrelser i den omfattning som följer av god revisionssed. Det innebär att vi granskat om verksamheten följer och lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Vi har också tittat på om redovisningen är rättvisande så att den kan ligga till grund för styrning, ledning, uppföljning och kontroll av den verksamhet som bedrivs.

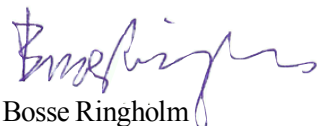
Vi kan konstatera att flertalet av stadens verksamheter har utvecklats på ett positivt sätt och att de flesta av de mål som kommunfullmäktige antagit har uppnåtts. Vår granskning visar också att det råder god ordning och att flertalet av de mål som nämnderna satt upp både vad gäller resultat och verksamhet har uppfyllts. Flertalet nämnder har också en god styrning, kontroll och uppföljning av sin verksamhet och det finns en följsamhet mot lagstiftning och god redovisningssed vad gäller nämndernas räkenskaper. Också inom stadens bolag råder god ordning.

Under 2013 finns dock några avvikelser som vi vill lyfta fram. Vad gäller *Kungsholmens stadsdelsnämnd* riktar vi kritik mot nämndens ekonomistyrning och prognossäkerhet som bland annat resulterat i ett större underskott. Vad gäller *överförmyndarnämnden* finns bristande måloppfyllelse för delar av nämndens kärnverksamhet. En avsevärd förbättring har dock skett jämfört med tidigare år. Glädjande är också att *Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd*, förändrat sin ekonomiska utveckling och i år redovisar ett resultat i balans.

Granskningen av år 2013 har sammanfattats i en årsrapport ställd till respektive nämnd och en granskningspromemoria ställd till respektive bolag innehållande våra iakttagelser, bedömningar och rekommendationer.

I denna årsredogörelse gör vi en kortfattad sammanfattning av granskningen för nämnder och bolag. Framför allt kommenteras granskning där avvikelser finns och där förbättringsområden har identifierats.

Bosse Ringholm
Ordförande
Revisorsgrupp 3

Bengt Akalla
Ordförande
Revisorsgrupp 1

Bengt Leijon
Ordförande
Revisorsgrupp 2

A man and a woman are in a workshop, looking at a large white architectural model. The man, on the left, is wearing a white shirt and is pointing at the model. The woman, on the right, is wearing glasses and a dark blue top with a grey cardigan. They are both smiling. The model consists of white rectangular blocks representing buildings, with small, light-colored, textured trees placed around them. In the background, there is a desk with a lamp and a wall with various papers and tools.

**Sammanfattning
av bedömningar av
nämndernas
verksamhet 2013**

Samlad bedömning

Vi har för år 2013 granskat om verksamheten inom kommunstyrelsen och nämnder sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Generella kriterier för granskning och bedömningar liksom det samlade resultatet av gjorda bedömningar, framgår av upprättade årsrapporter. Utöver årsrapporterna har också ett antal projektrapporter tagits fram under året, vilka sammanfattas i denna årsredogörelse.

Sammantaget bedömer stadsrevisionen att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Stadsrevisionens samlade bedömning, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, är att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål fullmäktige fastställt.

Stadsrevisionens samlade bedömning är att stadens årsredovisning i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar samtliga 30 nämnder och dess ledamöter ansvarsfrihet för nämndernas verksamhet år 2013.

God ekonomisk hushållning

Kommunallagens bestämmelser för god ekonomisk hushållning innebär bland annat att kommuner och landsting i sin budget ska ta fram mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning. Budgeten ska innehålla mål för såväl verksamheten som ekonomin.

Fullmäktige har fastställt tre inriktningsmål. Dessa är verksamhetsövergripande och gäller för samtliga nämnder och bolag. De tre inriktningsmålen är:

- Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Kommunfullmäktige har dessutom formulerat 13 verksamhetsmål, vilka ska konkretisera inriktningsmålen. Kopplat till verksamhetsmålen har fullmäktige fastställt ett antal indikatorer. Utöver verksamhetsmålen har sex finansiella mål fastställts.

Vi har vid den årliga granskningen av stadens nämnder bedömt i vilken omfattning nämnderna bidragit till att uppnå kommunfullmäktiges inriktningsmål. Detta har bland annat skett genom att vi har granskat hur nämnderna har arbetat med kommunfullmäktiges verksamhetsmål med tillhörande indikatorer och aktiviteter.

Stadsrevisionen bedömer att fullmäktiges inriktningsmål uppnåtts. Samtliga verksamhetsmål utom tre har uppnåtts. Dessa har delvis uppnåtts och de redovisas nedan.

Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

Målet har delvis uppnåtts, framför allt beroende på att staden inte når målen för indikatorer avseende *Näringslivets nöjdhet med kontakter med staden som myndighet*, *Företagens nöjdhet med effektiviteten* och *Företagens nöjdhet med information från staden* samt en försämrad ranking i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet. Staden har gått från placering 23 år 2012 till placering 41 år 2013.

Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Målet har delvis uppnåtts då målet för indikatorn *Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv* inte är uppfyllt samt att målet *Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms kulturliv* uppnås delvis.

Stockholm är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

Målet har delvis uppnåtts. Bedömningen grundar sig på att staden delvis når målet var gäller *Aktivt medskapande index* samt att målen *Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid* och *Sjukfrånvaron* inte uppfylls. När det gäller sjukfrånvaron har den ökat från 5,3 % år 2012 till 5,5 % år 2013. Målet är 4,4 %.

Stadsrevisionen konstaterar att samtliga sex finansiella mål har uppfyllts helt.

Målbedömningar per nämnd utvecklas i respektive nämnds årsrapport.

Nämndernas verksamhet

Vår granskning av kommunstyrelsen och nämnder visar sammantaget att verksamheterna, i allt väsentligt, bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att redovisningen är rättvisande. Undantagna är överförmyndarnämnden samt Kungsholmens och Skarpnäcks stadsdelsnämnder som avviker något. I samband med årets granskning vill vi lyfta fram ett antal iakttagelser beträffande några nämnder.

Revisorsgrupp 1

Revisorsgrupp 1 granskar kommunstyrelsen, servicenämnden, skönhetsrådet och valnämnden samt samordnar koncern- och bolagsgranskning. Gruppen behandlar också granskningar där det finns ett samband på kommunövergripande nivå samt där det finns behov av samordning eller likformighet när det gäller nämndernas verksamhet.

När det gäller kommunstyrelsen, inklusive den egna verksamheten, servicenämnden, skönhetsrådet och valnämnden är vår bedömning att dessa i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen har varit tillräcklig och räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.

Revisorsgrupp 2

Revisorsgrupp 2 granskar exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt utbildningsnämnden.

Vi bedömer sammantaget att nämnderna i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig och räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.

I våra granskningar har vi dock uppmärksammat behov av förbättrade rutiner och arbetssätt i delar av nämndernas verksamhet. Några av nämnderna, framförallt *trafik- och renhållningsnämnden* och *fastighetsnämnden*, behöver förbättra säkerheten i de ekonomiska prognoser som upprättas i samband

med årets tertialrapporter. Genomförd granskning av styrning och kontroll vad gäller investeringsprojekt visar att *fastighetsnämnden* bör stärka arbetet med att förebygga och upptäcka oegentligheter. En granskning av grundskolans arbete med elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen visar att det finns angelägna utvecklingsområden för *utbildningsnämnden*, framför allt vad gäller särskilt stöd. Nämnden bör även, vilket även gäller *idrottsnämnden*, stärka rutinerna för anmälan och godkännande av bisyssla. Granskning av styrning av lokalförsörjningen visar att *exploateringsnämnden* tillsammans med *stadsbyggnadsnämnden* behöver utveckla samordning och samverkan i lokalförsörjningsprocessen för att säkra tillgången på platser i förskolor och skolor.

För övriga nämnder har vi inte noterat några väsentliga avvikelser.

Revisorsgrupp 3

Revisorsgrupp 3 granskar samtliga stadsdelsnämnder, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, äldre- och överförmyndarnämnden.

Vi bedömer sammantaget att nämnderna i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfreds-

ställande sätt. Nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig och räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande. Några avvikelser finns vilka kommenteras nedan.

Vad gäller *Kungsholmens stadsdelsnämnd* bedömer vi att nämndens interna kontroll inte har varit helt tillräcklig. Vår bedömning grundar sig bland annat på att nämnden prognossäkerhet och ekonomistyrning har varit bristfällig.

För *Skarpnåcks stadsdelsnämnd* är vår bedömning att nämndens bokslut och räkenskaper inte är helt rättvisande. Bedömningen baseras på att nämnden har kostnadsfört ombyggnation i annans fastighet motsvarande 8,8 mnkr.

Slutligen bedömer vi att *överförmyndarnämndens* verksamhetsmässiga resultat inte är helt tillfredsställande. Orsaken är bristande måluppfyllelse för nämndens kärnverksamhet dvs. handläggningen av tillsynsärendena rörande gode män, förvaltare och förmyndare (ställföreträdare). Vidare bedöms att nämndens interna kontroll inte har varit helt tillräcklig. Bedömningen baseras bland annat på de granskningar under året som visat att det finns brister som är av betydelse för medborgarna när de kommer i kontakt med nämnden t.ex. telefontillgänglighet och hanteringen av allmänna handlingar.

För övriga nämnder har vi inte noterat några väsentliga avvikelser.

En sammanställning av våra bedömningar för samtliga nämnder redovisas på sidan 7.

Stadshuskoncernens bolag

Revisionskontoret har upprättat 17 granskningspromemorior för bolagen som underlag till lekman-revisorernas granskningsrapporter. Lekmannarevisorerna har i enlighet med aktiebolagslagens 10 kap 14 § lämnat sina granskningsrapporter (52 stycken) till bolagsstyrelserna för vidare befordran till årsstämmorna.

Lekmannarevisorerna har inte i någon granskningsrapport riktat kritik mot styrelsen eller VD. Under avsnitt Stadens bolag återfinns en översiktlig redovisning av lekmannarevisorernas granskningar.

Kommunalförbund

Revisionen av Storstockholms brandförsvarsförbund utförs av fem förtroendevalda revisorer från medlemskommunerna där Stockholms stad är representerad. Revisorerna biträds av en extern revisionsbyrå. Revisorerna har lämnat sin revisionsberättelse samt redogörelse för år 2013.

Stiftelser

De förtroendevalda revisorerna och de auktoriserade revisorerna i stiftelserna Barnens Dag, Hotellhem i Stockholm och Stockholms Läns Äldrecentrum kommer att lämna sina revisionsberättelser för år 2013 senast under april 2014.

Revisorernas bedömningar av facknämndernas verksamhet under år 2013

Nämnd	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	Intern kontroll	Bokslut och räkenskaper
Kommunstyrelsen – egen verksamhet	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Servicenämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Exploateringsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Fastighetsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Idrottsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Kulturnämnden – avseende kulturförvaltningen	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Kulturnämnden – avseende stadsarkivet	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Kyrkogårdsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Stadsbyggnadsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Trafik- och renhållningsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Utbildningsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Arbetsmarknadsnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Socialtjänstnämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Äldrenämnden	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Överförmyndarnämnden	► Inte helt tillfredsställande	► Inte helt tillräcklig	► Rättvisande

Revisorernas bedömningar av stadsdelsnämndernas verksamhet under år 2013

Nämnd	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	Intern kontroll	Bokslut och räkenskaper
Rinkeby-Kista	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Spånga-Tensta	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Hässelby-Vällingby	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Bromma	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Kungsholmen	► Tillfredsställande	► Inte helt tillräcklig	► Rättvisande
Norrmalm	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Östermalm	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Södermalm	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Enskede-Årsta-Vantör	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Skarpnäck	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Inte helt rättvisande
Farsta	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Älvsjö	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Hägersten-Liljeholmen	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande
Skärholmen	► Tillfredsställande	► Tillräcklig	► Rättvisande

Övrig granskning

Den årliga granskningen består av grundläggande granskning och fördjupad granskning. Fördjupande granskningar genomförs ofta som särskilda projekt. Projekten kan beröra en eller flera nämnder. Det genomförs också ett antal fördjupade granskningar per nämnd som redovisas i respektive nämnds årsrapport. Några av de genomförda granskningarna lyfts fram nedan. Samtliga revisionsprojekt som genomförts under revisionsåret 2013 finns förtecknade i en av faktarutorna. Övriga fördjupade granskningar redovisas närmare i respektive nämnds årsrapport.

Barn och unga

Uppföljning av externa utförare inom socialtjänsten

Stadsrevisionen har genomfört en granskning avseende socialnämndens och stadsdelsnämndernas styrning och uppföljning avseende insatser för barn och ungdomar i hem för vård eller boende (HVB) som utförs av externa utförare. Sammanfattningsvis bedöms staden i delar ha en ändamålsenlig styrning och uppföljning avseende insatser för barn och ungdomar i hem för vård eller boende som utförs av externa utförare. Socialnämndens avtalsuppföljning bedöms i allt väsentligt fungera tillfredsställande. Stadsdelsnämndernas uppföljning av individuella avtal behöver utvecklas. Det saknas till stora delar formaliserade processer som tydliggör ansvar, planering och uppföljning av tecknade individuella avtal. Stadsdelsnämndernas uppföljning av lojaliteten mot tecknade avtal är begränsad och behöver utvecklas. Stadsdelsnämndernas uppföljning av enskilda placeringar är också i delar ett utvecklingsområde.

Avvikelsehanteringen inom socialtjänsten

Stadsrevisionen har granskat avvikelsehanteringen inom den sociala barn- och ungdomsvården för att bedöma om nämnderna har ett fungerande system för att identifiera och komma till rätta med brister i verksamheten. Sammanfattningsvis görs bedömningen att den sociala barn- och ungdomsvården inom granskade nämnder i dagsläget ännu inte har

ett sammanhållet system för avvikelsehantering. Dock finns en medvetenhet om vilka krav som ställs och arbete pågår med att kartlägga de lokala processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Här utgör processer och rutiner för avvikelser, fel och brister en viktig del.

Ensamkommande flyktingbarn

Stadsrevisionen har genomfört en granskning avseende stadens mottagande av ensamkommande flyktingbarn med syfte att bedöma om stödet till ensamkommande flyktingbarn samt samverkan fungerar på ett tillfredsställande sätt. Granskningen visar att det finns behov av en förbättrad helhetsyn i staden när det gäller information och uppgifter om ensamkommande barn och unga. Behovet av en helhetssyn är nära sammankopplad med frågan om barn som försvinner och som kan vara utsatta för människohandel. Vidare visar granskningen att mottagandet av ensamkommande barn och unga i Stockholms stad bör utvecklas bland annat vad gäller informationsöverföringen från Migrationsverket via socialjouren till stadsdelsnämnderna och tillsättning av särskild förordnad vårdnadshavare. Uppföljningar sker på individnivå men det är angeläget att uppföljningarna för gruppen som helhet utvecklas för att stadsdelsnämnden ska få en helhetssyn om de ensamkommande barn och unga som nämnden ansvarar för.

Kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16–19 år

Stadsrevisionen har genomfört en granskning avseende det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16–19 år. Granskningen syftar till att följa upp tidigare iakttagelser från år 2009 samt bedöma om roller och ansvar har förtydligats i den nya organisationen för det kommunala uppföljningsansvaret. Granskningen visar att fullmäktige har tydliggjort ansvaret för det kommunala uppföljningsansvaret i de delar som inte åvilar utbildningsnämnden och för den samordning som krävs med andra nämnder men att stadsdelsnämndernas samverkansansvar behöver förtydligas. Betydligt fler ungdomar får idag

individuella insatser jämfört med de insatser som fanns vid granskningen 2009. Vidare visar granskningen bland annat att det är viktigt att utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden tillsammans planerar för uppföljning/utvärdering av de resultat som uppnås av de insatser som tagits fram för att motivera ungdomarna tillbaka till studier.

Rutiner för akut placering av barn som far illa
Stadsrevisionen har granskat hur några av nämnderna agerar vid akut placering av barn som far illa och där boende inte finns att tillgå vid tidpunkten för omhändertagandet. Granskningen visar att det finns dokumenterade rutiner vid akut placering av barn som far illa och att dokumentationen i akterna följer stadens riktlinjer. Kontrollen av ärendena bör dock ske mer systematiskt.

Socialtjänst och arbetsmarknad

Stadens arbete med socialt utsatta områden
Stadsrevisionen har genomfört en granskning med syfte att bedöma om staden har en ändamålsenlig styrning, samordning och uppföljning av insatser avseende socialt utsatta områden. Granskningen har framför allt inriktats på det förebyggande arbetet,

tidiga insatser och det dagliga arbetet. Sammanfattningsvis bedöms att kommunstyrelsen i allt väsentligt har en god styrning, samordning och uppföljning av insatser avseende socialt utsatta områden. Arbetet med socialt utsatta områden utgår från Vision 2030, ytterstadsvisionerna samt budgeten för 2013. Analysen för staden som helhet vad gäller sociala risker kan dock utvecklas avseende en för staden samlad bild av dagsläget samt underlag för bedömning av behov av tidiga insatser. Pågående arbete med att ta fram indikatorer med inriktning på sociala riskfaktorer, riktlinjer avseende arbete gällande social hållbarhet samt att risk- och sårbarhetsanalysarbetet från och med 2014 även ska omfatta sociala risker borde bidra till detta.

Äldreomsorg

Äldreomsorg – Uppföljning av verksamhet i egen regi

Stadsrevisionen har genomfört en granskning med syfte att bedöma om stadsdelsnämnderna har en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av kvaliteten i den verksamhet som bedrivs i egen regi. Granskningen visar att det nationella uppdraget som stadsdelsnämnderna har för äldreomsorgen behöver

Fakta

Revisionsrapporter

- 2013:06 Granskning av överförmyndarnämnden
- 2013:07 Systematisk miljöarbete – Hållbar användning av mark och vatten
- 2013:08 Äldreomsorg – Uppföljning av verksamhet i egen regi
- 2013:09 Kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16–19 år
- 2013:10 Ensamkommande flyktningbarn
- 2013:11 Intern kontroll i investeringsprojekt

tydliggöras i nämndernas styrning, uppföljning och kontroll. Vidare är det angeläget att stadsdelsnämnderna ser till att äldreomsorgens verksamheter i egen regi utformar lokala tillämpningar av nämndens ledningssystem. För att säkerställa att tillämpningarna fungerar är det även viktigt att verksamheternas egenkontroller följs upp. Detta för att förebygga risken för att eventuella brister i verksamhetens kvalitet inte upptäcks och, i en förlängning, att de äldre inte får de insatser som de har rätt till.

Äldre med sammansatta vårdbehov
i gränssnittet mellan landsting och
kommun – uppföljning

Revisionen i Stockholms läns landsting, Stockholms stad och Täby kommun genomförde 2010/2011 en granskning avseende hur vården av äldre med sammansatta vårdbehov fungerar i gränssnitten mellan kommunernas och landstingets ansvarsområde. Under 2013 har en uppföljande granskning genomförts av lämnade rekommendationer, vilka bl.a. omfattade samverkansöverenskommelser, avvikelserapportering, uppdrag för vård- och omsorgsboende, individuell vårdplanering i hemmet samt informationsutbyte mellan vårdgivarna. Den uppföljande granskningen visar att ingen av de

lämnade rekommendationerna ännu är uppnådda. Däremot framkommer att det har startats processer som ligger i linje med de rekommendationer som lämnades 2011.

Valfrihet inom äldreomsorgen – information till medborgarna om valmöjligheter, kvalitet m.m.

En granskning har genomförts avseende styrning och uppföljning av att de enskilda individerna/brukarna får underlag att genomföra ett val av utförare enligt lagstiftningens intentioner. Granskningen visar att informationen om utförarna på stadens hemsida, Jämför service, behöver kvalitetssäkras för att kunna garantera att den i enlighet med lagstiftningen är saklig, relevant, jämförbar och lättförståelig.

Stockholms Trygghetsjour

En granskning har genomförts avseende trygghetslarm och om trygghetsjourens övriga insatser inom äldreomsorgen hanteras och följs upp på ett rättssäkert sätt. Vidare om det finns fungerande former för samarbete med stadsdelsnämnderna och utförarna inom äldreomsorgen. Granskningen visar att handläggningen av såväl trygghetslarm som de insatser utanför kontorstid som hanteras av trygghetsjouren

- 2014:01 Paraplysystemets säkerhet och ändamålsenlighet
- 2014:02 Styrning av lokalförsörjningen
- 2014:03 Uppföljning av externa utförare inom socialtjänsten
- 2014:04 Avvikelsehantering inom socialtjänsten
- 2014:05 Stockholms stads arbete med socialt utsatta områden

i allt väsentligt sker i enlighet med gällande lagar och riktlinjer. Formerna för samverkan mellan trygghetsjouren och stadsdelsnämnderna bör dock utvecklas.

Enskildas medel

En granskning har genomförts avseende hanteringen av enskildas medel. Granskningen visar att förbättringar bör göras bl.a. vad gäller uppföljning av att riktlinjer efterlevs, dokumenterade rutiner gällande bankkort samt överenskommelser mellan enhetschef/kontaktperson/ansvarig och god man/anhörig/företrädare. I något fall bör förbättringar ske vad gäller regler/rutiner för hanteringen av nämndens postgirokonto, för att säkerställa en korrekt och transparent redovisning av de privata medel som sätts in och tas ut.

Infrastruktur och fastigheter, m.m

Styrning av lokalförsörjningen

Stadsrevisionen har genomfört en granskning med syfte att bedöma om staden har en ändamålsenlig styrning av lokalförsörjningen. Den sammanfattande bedömningen är att staden bör utveckla styrningen av lokalförsörjningen gällande strategiskt stöd samt struktur för planering, samordning och

samverkan. Ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelse och nämnder är tydlig utifrån reglementen och direktiv. Däremot framkommer att kommunstyrelsens samordnande roll uppfattas som otydlig. För att uppnå en ändamålsenlig lokalförsörjning bör hela organisationen ha en samsyn avseende planeringen för att åstadkomma en så hög kommunnytta som möjligt. Avsaknaden av en stadsgemensam lokalförsörjningsplanering minskar möjligheten till en helhetssyn över stadens lokalbehov och bidrar till att det saknas en gemensam framtidsbild. Granskningen visar vidare att samarbetet mellan de olika verksamheterna bör förbättras. För att kunna bygga effektivt och flexibelt bör berörda parter involveras tidigt i projekten.

Uppföljning av avtal

En granskning har genomförts avseende trafik- och renhållningsnämndens styrning och kontroll av *entreprenörer som anlitas för vinterväghållning*. Granskningen visar att ett flertal åtgärder har vidtagits för att förbättra vinterväghållningen, uppföljningen av entreprenörernas arbete och kommunikationen kring detta. Det har även skett en granskning avseende nämndens uppföljning av *anlita d entreprenörs mynttömning av stadens parkeringsautomater*. Granskningen visar att det finns väl utarbetade

kontrollmoment vilka bedöms som tillräckliga för att uppnå en god intern kontroll. Vidare har trafik- och renhållningsnämndens uppföljning av *avtalen för skötsel av de centrala parkerna* granskats. Granskningen visar att kontrollerna av att entreprenörerna utför det som avtalats bör systematiseras.

Samverkan mellan fastighetsnämnden och idrottsnämnden vid investeringar och underhåll av idrottsanläggningar

En granskning har genomförts avseende hur samverkan fungerar mellan fastighetsnämnden och idrottsnämnden vid planering och genomförande av investeringar och underhåll av idrottsanläggningar. Granskningen visar att samverkan mellan fastighetsnämnden och idrottsnämnden fungerar på ett i huvudsak tillfredsställande sätt. En gemensam underhållsplan bör dock upprättas för det inre- och yttre underhållet.

Miljö

Systematiskt miljöarbete – Hållbar användning av mark och vatten

Stadsrevisionen har genomfört en granskning avseende systematiskt miljöarbete med inriktning på miljöprogrammets målområde ”Hållbar användning

av mark och vatten”. Granskningen syftar till att bedöma om stadens nämnder och styrelser arbetar på ett ändamålsenligt sätt för att uppnå målen inom målområdet. Den sammantagna bedömningen är att granskade nämnder och bolag genom sin dagliga verksamhet bidrar till måluppfyllelse inom målområdet hållbar användning av mark och vatten. Målområdet upplevs dock av de granskade som svårt och komplicerat på grund av att det är svårt att definiera tydliga och konkreta mål samt att underlag och mätmetoderna för uppföljning av indikatorerna brister inom vissa områden. Sammanfattningsvis bör kommunstyrelsen samt granskade nämnder och bolag bl.a. fortsätta att utveckla arbetet med att definiera tydliga och konkreta mål, uppföljning av miljöprogrammet samt förtydliga syfte och utformning av miljöhandlingsplaner.

Energieffektivisering

En granskning har genomförts av fastighetsnämndens arbete med att nå stadens mål för energieffektivisering. Granskningen har inriktats mot stadens egna byggnader och anläggningar. Granskningen visar att fastighetsnämnden i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt arbete med att minska energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar. I nämndens verksamhetsplan finns ett antal

indikatorer och aktiviteter som har bäring på fullmäktiges mål och uppdrag om minskad energianvändning. Uppdraget om att minska energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar med tio procent till år 2015 finns dock inte angivet i verksamhetsplanen. Någon specifik redovisning av detta uppdrag redovisas inte i tertiärrapporterna. Nämnden räknar dock med att målet kommer att uppnås 2015. Nämnden har system och rutiner för att löpande följa energianvändningen och därigenom kunna mäta måluppfyllelsen i olika avseenden.

IT-verksamhet

Paraplysystemets säkerhet och ändamålsenlighet

Stadsrevisionen har genomfört en granskning avseende Paraplysystemets säkerhet och ändamålsenlighet. Granskningen har inriktats på Paraplysystemets säkerhet gentemot andra system och skydd mot obehörig åtkomst. Vidare har tillgängligheten och organisationen kring systemet granskats samt systemets utveckling och fortlevnad. Granskningen visar bl.a. att det finns ett flertal användare som innehar behörighetsroller med hög behörighet, vilka per automatik ger rollen ”behörighetsadministratör”

med rätt att återställa lösenord och aktivera inaktiva konton. Vid tilldelning av behörigheter bör därför noggrant undersökas vilket behov av behörighet användaren har. Kontroll bör också ske av att användarna inte har kombinationer av behörighetsroller som kan utgöra en risk.

Övrigt

Intern kontroll i investeringsprojekt

Stadsrevisionen har genomfört en granskning avseende om fastighetsnämnden och Stockholm Vatten AB har en god styrning och kontroll vad gäller investeringsprojekt och arbetar aktivt för att förebygga och upptäcka oegentligheter. Den sammanfattande bedömningen är att fastighetsnämnden och Stockholm Vatten AB i huvudsak har en god styrning och kontroll vad gäller investeringsprojekt. Brister finns dock vad gäller att förebygga och upptäcka oegentligheter, bland annat vad gäller uppföljning och kontroll av uppgifter som utförs av nyckelfunktioner som projektledare och bygglidare. För Stockholm Vatten AB gäller också att bolaget inte heller har beaktat riskerna som är förknippade med att det finns få aktörer i branschen, d.v.s. risken att exempelvis projektledare och bygglidare kan ha

Fakta

Förtroendevalda revisorer 2011–2014

Bengt Akalla (M)

Håkan Apelkrona (MP)

Bo Dahlström (S)

Andreas Bjerke (C)

Ulf Bourker Jacobsson (M)

Jan Demuth (MP)

Barbro Ernemo (V)

Birgitta Guntzsch (M)

Barbro Hedman (S)

Bengt Lagerstedt (M)

Bengt Leijon (M)

Sven Lindeberg (FP)

Ulla-Britt Ling-Vannerus (M)

Amanj Mala-Ali (S)

Lars Riddervik (M)

nära relationer. För nämnden respektive bolaget har fyra investeringsprojekt granskats. Inga iakttagelser som tyder på oegentligheter har noterats.

Korruption och oegentligheter

En granskning har genomförts avseende hur några nämnder arbetar med att förebygga och upptäcka oegentligheter. Granskningen visar att förbättringar bör ske vad gäller rutiner för de händelser då anställda utsätts för otillbörlig påverkan eller begår oegentligheter samt kontroll av bisysslor. Nämnderna behöver regelbundet informera de anställda om reglerna kring bisysslor och stärka kontrollen av de anställdas bisysslor.

Utbildningsnämndens resursfördelning

Revisionskontoret har gjort en granskning avseende hur resurser tillförs skolan, om skollagens krav om lika villkor beaktas samt hur skolan följer upp användningen av den socioekonomiska tilldelningen. Granskningen visar att nämnden i huvudsak fördelar resurserna utifrån lika villkor. Resursfördelningsmodellen är komplex och inte helt tydligt dokumenterad. Detta gör att modellen inte är helt transparent, svår att kommunicera och följa upp. Granskningen av hur skolorna följer upp

användningen av den socioekonomiska tilldelningen indikerar att uppföljningen kan utvecklas och bli mer systematisk.

Skolornas post- och diarierutiner

En granskning har genomförts avseende några skolors post- och diarierutiner. Granskningen visar bl.a. att utbildningsnämnden behöver försäkra sig om att personal som hanterar post – och diarierutiner får de kunskaper och den information som är nödvändig för att post- och diarierutinerna i skolorna ska utföras på ett korrekt sätt.

Ekonomi- och personaladministrativa rutiner

Lönehantering

En granskning har skett av kontroller i samband med löneutbetalning med fokus på att det finns rutiner för löpande uppföljning och avstämning av löneutbetalningar samt s.k. nyckelkontroller i samband med löneutbetalning. Granskningen visar att förbättringar kan ske vad gäller att dokumentera rutiner och kontroller samt att kommunicera gällande riktlinjer i organisationen.

Bosse Ringholm (S)

Gun Risberg (S)

Siv Rodin (FP)

Michael Santesson (MP)

David Winks (KD)

Kvalitet i redovisningen

En övergripande granskning har genomförts av den ekonomiska redovisningen med syfte att bedöma dess kvalitet men även hur nämnden säkerställer att den är aktuell, fullständig, tillförlitlig samt rättvisande. Granskningen visar att granskade nämnder i huvudsak följer stadens regler samt har utarbetat rutiner som i huvudsak bidrar till att säkerställa en ändamålsenlig redovisning av god kvalitet.

Interna och externa projektmedel för särskilda insatser/utvecklingsområden

En granskning har genomförts avseende några nämnders styrning och uppföljning av projekt samt om redovisningen av projekt ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Granskningen visar att det bör ske förbättringar vad gäller krav på dokumentation samt redovisning, uppföljning och kontroll. I något fall fanns också bristande underlag samt osäkerhet avseende vad som ska redovisas som projekt.

Känslig information i ekonomisystemet

En granskning har genomförts på några nämnder avseende kontroll och uppföljning av känslig information i ekonomisystemet. Granskningen visar att förbättringar bör ske så att det säkerställs att det inte förekommer känslig information i ekonomisystemet.

Faktureringsrutiner

En granskning har genomförts avseende faktureringsrutiner, bl.a. vad gäller fakturering av hyror och arrenden, plan- och bygglovsavgifter, äldreomsorgsavgifter och interkommunal ersättning inom gymnasieskolan. Granskningen visar att förbättringar kan ske vad gäller riktlinjer, att dokumentera rutiner och kontroller samt avstämning mot underlag.

Intern kontroll i utbetalning av skolpeng

En granskning har genomförts avseende utbetalning av skolpeng till fristående förskola och grundskola. Granskningen visar att förbättringar kan ske vad gäller att dokumentera vilka kontroller som ska genomföras i utbetalningsprocessen och hur dessa ska dokumenteras samt att stickprovsmässiga kontroller bör göras av underlagen som lämnas in över antal barn i fristående grundskolor och förskolor.

Stadens bolag

Nedan redovisas en sammanfattning av lekman-narevisorernas bedömning och kommentarer till de mest väsentliga genomförda granskningarna inom stadshuskoncernen. En särskild granskningspromemoria över årets lekmannarevision har överlämnats till respektive bolag.

Den generella bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig samt att boksluten är rättvisande för samtliga bolag.

Intern kontroll

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget beslutat att nämnder och bolagsstyrelser ska utarbeta en internkontrollplan i samband med att verksamhetsplanen/budgeten upprättas. Internkontrollplanen ska innehålla kontroll av kontroller dvs. de kontrollmoment som ska genomföras enligt planen ska vara sådana att tillförlitligheten i det befintliga systemet för intern kontroll kontrolleras. Dotterbolagens arbete med internkontroll har granskats med fokus på kvaliteten i den dokumenterade risk- och väsentlighetsanalysen och att kontrollaktiviteter enligt internkontrollplanen har genomförts. Sammantaget bedöms att bolagen har ett fungerande internkontrollarbete och att upptagna kontroller har genomförts enligt IK-planerna.

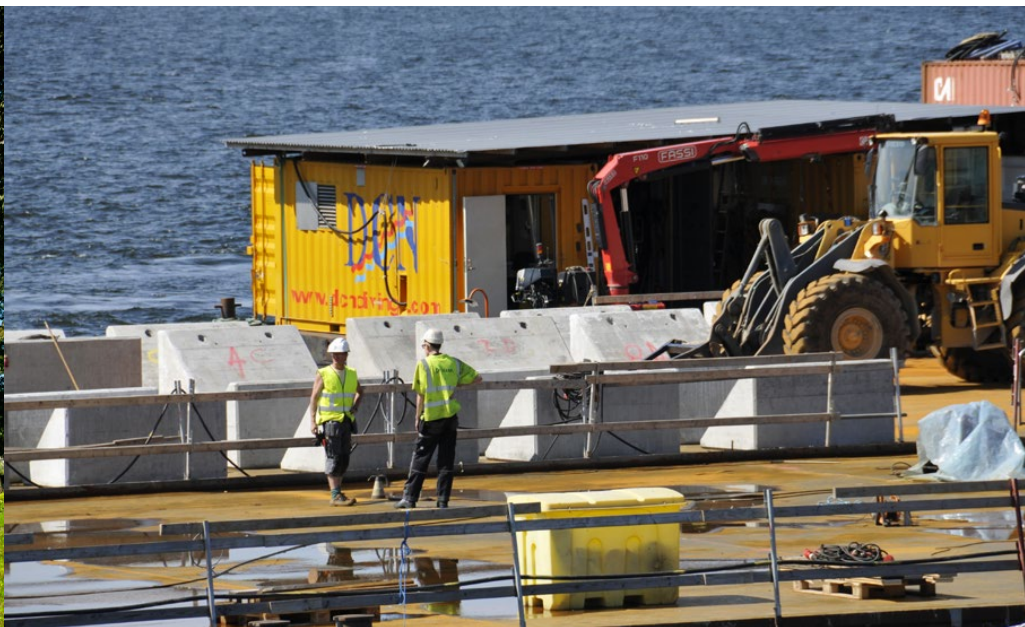
Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Bolagsstyrelserna ska enligt fullmäktiges och koncernstyrelsens beslut uppfylla ett antal bolagsspecifika ägardirektiv. Granskning har skett av hur bolagen arbetar med ett urval av ägardirektiven.

Vidare har en granskning skett av dotterbolagens tertiärrapporter med inriktning på prognoser över resultat efter finansnetto. Stockholm Stadshus AB har formaliserat ekonomi- och verksamhetsuppföljningen avseende dotterbolagen i integrerat ledningssystem (ILS). Sammanfattningsvis bedöms bolagens resultatprognoser vara tillförlitliga. Erforderliga beslut och nöjaktiga förklaringar finns till resultatavvikelser gentemot fullmäktiges resultatkrav. Vad gäller de bolagsspecifika ägardirektiven är den sammanfattande bedömningen att bolagen aktivt arbetar med att genomföra och uppfylla ägardirektiven. Några avvikelser finns, bl.a när det gäller bostadsbolagen och målet om bostadsbyggandet som inte uppnås helt.

Underhållsplanering i stadens bolag

En granskning har genomförts av hur sju av stadens bolag planerar, genomför och följer upp sitt underhåll av fastigheter och anläggningar. Granskningen är en uppföljning av granskningar som genomfördes 2006 och 2007 då det bl.a. framkom att några av bolagen hade ett eftersatt underhåll. Granskningen visar att underhållssituationen sedan föregående granskning förbättrats markant, främst till följd av tillförda medel genom Stimulans för Stockholm.

Informationen i årsredovisningarna hos bostadsbolagen om fastighetsbeståndet är emellertid ofta fortfarande bristfällig. Det gäller bl.a. information om beståndets åldersstruktur, skick och underhållsbehov. Den sammanfattande bedömningen för granskade bolag är att dessa har en väl fungerande löpande planering av underhållet samt att underhållsplanerna genomförs i mycket hög grad och att avvikelserna i regel har rimliga förklaringar.

Förmedling av lägenheter

En granskning har genomförts hur bostadsbolagen tillämpar de överenskommelser som finns om förmedling av lägenheter samt om samordning av bostadsbolagens internköer mellan Bostadsförmedlingen i Stockholm AB och bostadsbolagen. Ett antal förmedlingar genomförda under 2013 har granskats. Granskningen visar att bolagen följer beslutade regler och arbetar på ett tillfredsställande sätt med förmedling av lägenheter. För Svenska Bostäder AB och AB Stockholmshem rekommenderas att en plan tas fram för egenkontroll av att beslutade regler följs.

Program för delaktighet för personer med funktionshinder

Fullmäktige antog år 2011 ett reviderat program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Enligt budget 2013 ska nämnder och bolagsstyrelser i sina verksamhetsplaner besluta om vilka tre relevanta aktiviteter per delmål de ska prioritera för att bidra till att målen i stadens program uppfylls. Granskningen har omfattat hur SISAB samt Micasa Fastigheter AB arbetar med det nya programmet och bidrar till måluppfyllelse. När det gäller SISAB är bedömningen att bolaget kan utveckla sitt arbete utifrån fullmäktiges nya program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning och se över aktiviteter utifrån de mål som är relevanta för bolaget. För Micasa Fastigheter AB är bedömningen att bolaget har genomfört kommunfullmäktiges uppdrag att ta fram aktiviteter.

Vårt uppdrag

På fullmäktiges uppdrag har vi granskat all verksamhet som bedrivs av Stockholm stads nämnder, bolag och stiftelser i den omfattning som följer av god revisionssed. I granskningen har ingått att pröva om verksamheten inom nämnder, bolag och stiftelser sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen sker i enlighet med kommunallagen, aktiebolagslagen, stiftelselagen, kommunala redovisningslagen och annan speciallagstiftning samt i enlighet med revisionsreglementet.

Vi är indelade i tre revisorsgrupper med ansvar för olika revisionsområden. Revisorsgrupp 1 ansvarar i huvudsak för kommunstyrelsen samt samordnar koncern- och bolagsgranskning. Revisorsgrupp 2 granskar stadens facknämnder och revisorsgrupp 3 granskar i huvudsak stadsdelsnämnderna.

Våra granskningar sammanfattas i *årsrapporter* för nämnder och *granskningsspromemorior* för bolagsstyrelser. Större granskningar redovisas i särskilda *projektrapporter*. En samlad bild av årets granskningar redovisas i denna *årsredogörelse*.

Den årliga granskningen redovisas till fullmäktige i *revisionsberättelse* för respektive nämnd där uttalande om ansvarsfrihet görs som underlag för fullmäktiges ansvarsprövning. Lekmannarevisorernas *granskningsrapport* för respektive bolag överlämnas till bolagsstyrelsen/bolagsstämman och fullmäktige.

